

правдиву інформацію про російсько-українську війну, гуманізм і відданість своїй неньці-Батьківщині наших Героїв.

1. ЛІТЕРАТУРА

2. Бех І. Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. Київ, 2014. 29 с.
3. Вітишин М. Мій син – кіборг. Тернопіль: Джура, 2022. 96 с.
4. Орляк Л. Ти зробив усе, що зміг. Художньо-документальна повість. Тернопіль: Джура, 2017. 88 с.
5. Сеньовська Н., Скуратко Т. Освітній волонтерський проєкт «Україні потрібен кожен»: патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану. Сучасна освіта в глобальному і національному вимірах: виклики, загрози, ефективні рішення: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (з міжнародною участю) (м. Тернопіль, 17 жовтня 2024 р.) / упоряд.: Г. М. Мешко, І. М. Шульга. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 88-92. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/34177>
6. Senovska N. Nestaiko I. Psychoanalysis and patriotic education in modern Ukrainian pedagogy. *Modern approaches to ensuring sustainable development. Edited by Valentyna Smachylo and Oleksandr Nestorenko. The University of Technology in Katowice Press, 2023. С. 469-477.* <http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/33ba92a74a7c70f8ce3859b114f45150.pdf>

Решетило Ольга,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Сеньовська Надія

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах воєнного стану та в час потреби формування нового громадянського суспільства, яке передбачає розбудову України як суверенної, вільної, правової демократичної держави, особливо гостро постає потреба у становленні громадянина як високодуховної, гуманної особистості зі сформованим світоглядом, високою моральністю та почуттям діяльній любові до Батьківщини. Саме тому сьогодні надзвичайно важливо утверджувати патріотизм, духовність, моральності, загальнолюдські та національні цінності ще з дошкільного віку, коли в дитини формуються характер, основи світогляду, поведінки, ідеали, переконання, ціннісні орієнтири.

Переконані, що перед сучасною дошкільною українською освітою стоїть завдання виховати у молодого покоління любов до Батьківщини, бажання плекати й берегти усе своє, рідне (мову, культуру, історію, територію), сформувати якості майбутнього громадянина-патріота, здатного забезпечити їй гідне місце в цивілізованому світі, що є надзвичайно важливим в час боротьби нашого народу за своє право на існування.

Зауважимо, що необхідність виховання у дітей патріотичних почуттів і цінностей акцентовано в педагогічній спадщині Г. Ващенка, О. Духновича, А. Макаренка, С. Русової, К. Ушинського, І. Огієнка, Г. Сковороди, В. Сухомлинського, а також у наукових дослідженнях сучасних учених (П. Вербицької, О. Вишневського, Т. Гавлітіної, М. Качур, О. Коберника, О. Коркішко, В. Мірошніченко, С. Оришко, М. Павленко, Ю. Руденка, О. Сухомлинської та ін.).

На наше переконання, патріотичне виховання дітей дошкільного віку в умовах сьогодення є чи не найактуальнішим освітнім питанням, адже патріотизм є джерелом духовних і моральних сил та здоров'я суспільства, його життєздатності, які найбільш яскраво проявляються у переломні моменти розвитку, в періоди важких випробувань, а наша країна зараз переживає один з

найважчих періодів у своїй історії. Вважаємо, що повноцінне життя в суспільстві і державі неможливе, якщо система виховання підростаючого покоління позбавлена моральних основ, ціннісних орієнтирів, патріотичної вихованості, любові до Батьківщини, почуття відповідальності за її долю. Вважаємо, що усі ці якості надзвичайно важливо сформувати у дітей в ранньому віці, що і становить основу сучасної дошкільної освіти. Погоджуємося з думкою І. Устименка, що «патріотичне виховання як педагогічна категорія нині переживає оновлення» [4, с. 29].

Зауважимо, що виховання дитини в сучасних воєнних реаліях стає надважливим і складним процесом. Вважаємо, що військово-політичні події в Україні актуалізували необхідність пошуку засобів ефективно виховувати в дітей почуття власної та національної гідності, відродити основи патріотизму, в його кращому розумінні, оновити систему їх патріотичного виховання. Зауважимо, що аналіз та узагальнення наукових джерел засвідчили той факт, що поза увагою дослідників залишився такий аспект, як патріотичне виховання дошкільників в умовах воєнного стану. В основі дослідження зазначеної проблеми лежить наша практична діяльність у ЗДО «Дзвіночок» с. Старий Нижбірок Васильковецької ТГ Чортківського р-ну Тернопільської обл. (<https://sadokstnyzhbirok.com.ua/>).

Погоджуємося із думкою Н. Волкової, що патріотично-громадське виховання «це формування громадянськості як інтегрованої якості особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціально, політично і юридично дієздатною та захищеною» [2, с. 104]. Саме тому так важливо у дошкільнят сформувати громадянські якості, вміння їх ідентифікувати себе з відповідним етносом, а також із відповідною державою, адже патріотична вихованість є основою добробуту країни.

Опираючись на власний досвід, зазначимо, що у патріотичному вихованні дошкільнят важливо робити акцент на вихованні любові до рідної землі, природи, національної культури, рідної мови, людей праці; формувати почуття відповідальності за свою країну, бажання зберегти усі культурні надбання

рідного краю, а також надважливо сформувати у дошкільнят почуття гордості за свою землю, за звання бути українцем, тому національно-патріотичне виховання потрібно здійснювати цілеспрямовано.

До дієвих методів національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку, на наше переконання, належать: читання та обговорення творів на патріотичну тематику, вирішення проблемних ситуацій соціально-морального спрямування; перегляд відеоматеріалів патріотичного спрямування, зустрічі-обговорення важливих національних питань тощо.

Серед педагогічних технологій, які віднайшли місце у патріотичновиховній практиці ЗДО «Дзвіночок» с. Старий Нижбірок Васильковецької ТГ Чортківського р-ну Тернопільської обл. (<https://sadokstnyzhbirok.com.ua/>), можна назвати такі, як психолого-педагогічні проекти, панельні дискусії, веб-квести краєзнавчого та патріотичного спрямування, технології розв'язання винахідницьких завдань тощо. У цьому контексті надзвичайно важливим, на нашу думку, є з'ясування обізнаності дошкільників з державними символами України, народними традиціями, обрядами, звичаями. Саме тому ми у своїй практичній діяльності часто у роботі застосовуємо методику «Державні символи України», метою якої є виявлення знань дошкільників про державні символи України, прищеплення почуття гордості, поваги і шанобливого ставлення до державних символів. Дітям пропонується з цілого ряду карток, на яких зображено прапори та герби різних країн, якнайшвидше вибрати ті, на яких зображено прапор та герб України. Також з дітками важливо повторити слова гімну України, проспівати його, наголосити, що це найвеличніша пісня нашого народу, потлумачити дошкільнятам окремі слова з пісні (наприклад, «...від Сяну до Дону», «...душу й тіло ми положем за нашу свободу...»). Також діткам доцільно запропонувати вибрати картинки із рослинами-символами (верба, калина – «Без верби і калини нема України»). Надалі експериментальна робота доповнюється обговоренням таких питань, як «Що означає герб України?», «Чому для прапора України вибрано саме такі кольори? Що вони означають?», «Як треба ставитися до

державних символів України?». Після постановки основних питань, з метою більш глибоко дослідження ставлення дитини до державних символів країни, можна використовувати додаткові питання, як-от: «Як потрібно поводитися, коли звучить гімн?», «Де ви ще чули цю мелодію?», «Які почуття у вас викликає ця мелодія?». З метою розширення можливостей діагностування обізнаності дітей символікою українського народу, можна проводити роботу за картками, на яких зображені і інші віковічні символи України (вишитий рушник, вишиванка, біла хата, соняшник, лелека, мальви тощо).

Отже, приходимо до висновку, що формування патріотичних почуттів в дошкільнят краще всього відбувається завдяки цілеспрямованому виховному процесу із залученням дітей до акцій патріотичного змісту, різноманітних квестів, вікторин, патріотичних ігор, зустрічей з воїнами ЗСУ, волонтерами, ветеранами, культурними діячами краю, обговорення книжкових виставок на патріотичну тематику, а також цілої системи виховних заходів національно-патріотичного спрямування. При цьому надважливо, щоб всі методи роботи були підпорядковані єдиній меті – сформувати почуття патріотизму в маленьких українців, відчуття єдності їхньої долі з долею України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богущ А. Національно-патріотичне виховання в українському дитячому садку. Концепція Софії Русової та сьогодення. *Дошкільне виховання*. 2016. №2. С. 2-5.
2. Волкова Н. Педагогіка: посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. 576 с.
3. Устименко І. Патріотичне виховання учнівської молоді, окреслене війною. *Педагогічний вісник*. 2022. №1-2. С. 26-29. URL: file:///C:/Users/Administrator%201/Downloads/PP_1_2-28-31.pdf

Юзва Юлія,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний